

Sygn. akt V CO 121/20

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa M. Sp. z o.o. w T.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Apelacyjnego w [...]
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 10 lipca 2020 r.,
wniosku Sądu Apelacyjnego w [...] o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu
sądowi równorzędnemu sprawy o sygn. akt [...],

odmawia uwzględnienia wniosku.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wystąpił na podstawie art. 44¹ k.p.c. o przekazanie innemu sądowi równorzędnemu do rozpoznania w postępowaniu apelacyjnym sprawy z powództwa M. Sp. z o.o. w T. przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Apelacyjnego w [...] o zapłatę.

Wyjaśnił, że za przekazaniem przemawia w jego ocenie wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego, co do którego mogą zachodzić wątpliwości w tej sprawie, ponieważ dochodzone roszczenie wiąże się z działalnością tego samego sądu, który ma rozpatrywać apelację. Sąd zwrócił uwagę, że w art. 44² pkt 1 k.p.c. został wprost sformułowany obowiązek przedstawienia w takim wypadku z urzędu przez sąd właściwy akt sprawy sądowi nad nim przełożonemu, który przekazuje sprawę innemu sądowi równorzędnemu z sądem przedstawiającym. Wyjaśnił jednocześnie, że nie może wykorzystać tej

drogi, ponieważ art. 44² k.p.c. został wprowadzony do porządku prawnego po wydaniu zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 44¹ k.p.c., wskazany przez Sąd Okręgowy jako podstawa jego wystąpienia, został wprowadzony do polskiego postępowania cywilnego przez art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1469 - dalej „ustawa nowelizująca”), wspólnie z art. 44² k.p.c. Co do zasady obydwa te przepisy obowiązują we wszystkich sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia ustawy nowelizującej w życie (tj. od dnia 7 listopada 2019 r. - art. 9 ust. 2 w zw. z art. 17 ustawy nowelizującej). Jednak z uwagi na szczególny przepis zamieszczony w art. 9 ust. 4 ustawy nowelizującej do rozpoznania środków odwoławczych wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 (tj. kodeksu postępowania cywilnego), w brzmieniu dotychczasowym. Apelacja w niniejszej sprawie została wniesiona w dniu 17 lipca 2018 r., wobec czego podlega rozpoznaniu w oparciu o przepisy dotychczasowe, także te, który służyć wyznaczeniu sądu właściwego do jej rozpoznania, gdyż prawidłowe określenie sądu właściwego do rozstrzygnięcia sprawy jest jedną z gwarancji prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP).

Sąd występujący o przekazanie sprawy wskazał na brak podstaw do zastosowania art. 44² k.p.c. w niniejszej sprawie, jednak powołany przezeń jako podstawa wniosku art. 44¹ k.p.c. podlega takim samym ograniczeniom czasowym w stosowaniu i także nie może posłużyć jako podstawa przekazania sprawy innemu sądowi w postępowaniu apelacyjnym. Wniosek należy więc rozważyć pod kątem możliwości wykorzystania art. 44 k.p.c., w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 listopada 2019 r. Przepis ten – w wypadku, gdy sąd właściwy nie mógł z powodu przeszkody rozpoznać sprawy lub podjąć innej czynności - zobowiązywał sąd nad nim przełożony do wyznaczenia na posiedzeniu niejawnym innego sądu. Jednak utrwalona wykładnia tego przepisu, oparta na systemowej i funkcjonalnej ocenie jego stosunku do instytucji wyłączenia sędziego (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2014 r., III CZP 66/14 (OSNC 2015/5/71) nie uznawała za

przeszkodę przewidzianą w art. 44 k.p.c. konieczności rozpatrywania przez sąd sprawy o naprawienie szkody wyrządzonej przez wydanie orzeczenia w wypadku, kiedy było to orzeczenie tego samego sądu. Problem wątpliwości co do bezstronności sędziów podlega rozpatrzeniu na podstawie wniosku o ich wyłączenie i procedura ta została przeprowadzona w niniejszej sprawie. W jej wyniku w Sądzie Apelacyjnym w [...] występuje dostateczna liczba sędziów, którzy deklarowali bezstronność i za takich zostali uznani przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 sierpnia 2019 r.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.